

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

W. Meijroos

(d.d. 24 september 2025)

Nummer
4299

Onderwerp
Investeringsleegloop, haveneconomie en behoud
van industriële bedrijvigheid in de regio Rotterdam / Zuid-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Naar aanleiding van recente berichten dat Shell en BP hebben besloten te stoppen met biobrandstoffabrieken / duurzame brandstofprojecten in Rotterdam, en het feit dat de gemeente Rotterdam en de provincie spreken over een "leegloop van investeringen en bedrijven" in de haven, wens ik u de volgende vragen te stellen:

1. *Welke investeringsprojecten in de haven van Rotterdam / Europoort / Maasvlakte zijn in de afgelopen 12-24 maanden gecancelled of sterk uitgesteld en als dat beschikbaar is, om welke bedragen / welk type bedrijven gaat het?*

Antwoord:

In de afgelopen 24 maanden zijn er meerdere investeringsprojecten in de Rotterdamse haven geannuleerd of sterk uitgesteld. De exacte hoeveelheid is lastig na te gaan omdat het gaat om bedrijfsgevoelige informatie die niet altijd openbaar wordt gemaakt. Hieronder een aantal investeringsprojecten waarvan wel openbaar bekend is dat deze zijn geannuleerd of uitgesteld. Daarnaast zijn er gevestigde bedrijven die hun fabrieken in de Rotterdamse haven sluiten:

- Shell is gestopt met de bouw van een nieuwe biobrandstoffenfabriek in Rotterdam. De bouw ging aanvankelijk in 2022 van start.
- BP stopt met de verdere ontwikkeling van een biobrandstofproductiefaciliteit bij hun bestaande raffinaderij in Rotterdam.
- UPM ziet af van haar plannen om een bioraffinaderij in Rotterdam te bouwen. De fabriek was bedoeld om biodiesel en SAF te produceren.
- BP heeft haar plan voor een grote groene waterstoffabriek in de Rotterdamse haven ingetrokken. In plaats van Rotterdam hebben zij gekozen voor Spanje en Duitsland.
- Uniper stelt de bouw van een groene waterstoffabriek in de Rotterdamse haven uit.
- Lyondell Basell en Covestro sluiten hun gezamenlijke fabriek op de Maasvlakte. In deze fabriek worden basismaterialen gemaakt voor onder meer matrassen, meubels, medicijnen en windmolens. Deze fabriek is na een investering van meer dan 150 miljoen een van de [minst milieubelastende in zijn soort](#).
- Indorama Ventures sluit haar fabriek in de Rotterdamse haven. De fabriek produceert het basisproduct PET plastics, wat onder meer voor productie van frisdrankflessen wordt gebruikt.
- Tronox sluit haar pigmentfabriek in de Rotterdamse haven. De pigmenten worden onder meer gebruikt voor verf, plastics en papier.

- Westlake sluit al haar fabrieken in Rotterdam. Westlake Epoxy produceerde met name de kunsthars epoxy, wat onder meer gebruikt wordt voor windmolenbladen en elektronica.
- Bij Gunvor ligt de productie van de oliaffinaderij in Rotterdam al enige tijd stil. Het is niet bekend wanneer de raffinaderij weer operationeel zal zijn.
- Mitsubishi Gas Chemical heeft de bouw van haar MXDA-fabriek in de Rotterdamse haven tijdelijk gestopt. MXDA staat voor meta-xylenediamine en wordt onder andere gebruikt in coatings vanwege de anti-corrosieve eigenschappen. Het is nog niet bekend of en wanneer ze de bouw gaan voortzetten.

2. *Wat is de geconstateerde daling (in aantal bedrijven, werkgelegenheid, omzet) in de haven in de afgelopen periode, specifiek gerelateerd aan de basisindustrie, raffinaderijen, biobrandstoffen/SAF-fabrieken?*

Antwoord:

In opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat brengt Erasmus UPT jaarlijks de economische betekenis van de Rotterdamse haven in kaart met de Havenmonitor. De meest recente [Havenmonitor](#) bevat cijfers over het jaar 2023. Het aantal bedrijfsvestigingen in de sector chemische industrie is in dat jaar met drie afgenomen ten opzichte van 2022. De werkgelegenheid is in dat jaar met 0,84% gestegen en de omzet is in 2023 met 3,15 miljard euro afgenomen ten opzichte van het jaar ervoor.

3. *In welke mate is de provincie op de hoogte van bedrijven/ondernemingen die overwegen om te vertrekken uit de regio en wat zijn de belangrijkste redenen die zij daarvoor opgeven?*

Antwoord:

Wij horen van meerdere chemiebedrijven dat zij het financieel zwaar hebben en dat ze overwegen om (delen van) fabrieken in de Rotterdamse haven te sluiten of te verplaatsen. De meest genoemde reden is de ongunstige concurrentiepositie ten opzichte van bedrijven buiten de EU. Dit komt door de wereldwijde overproductie van materialen tegen lagere productiekosten dan in Nederland, met name kunststoffen, en de dumping daarvan op de Europese markt vanuit China en de Verenigde Staten. Bovendien zijn de energieprijzen in Nederland hoog. Sinds het wegvallen van het relatief goedkope Groningse aardgas, valt het bedrijfseconomisch perspectief voor investeringen in de Rotterdamse haven behoorlijk ongunstig uit ten opzichte van investeringen in andere industriegebieden binnen of buiten de EU. Daarnaast is de verduurzaming van de industrie via elektrificatie *on hold* geraakt door hogere energieprijzen en netcongestie, de onvoorspelbaarheid van (inter)nationaal beleid en veranderende duurzaamheidsambities. Investeringen die wel doorgaan ondervinden veel hinder van de aanblijvende stikstofproblematiek, waardoor het verkrijgen van een vergunning zelfs voor verduurzamingsinvesteringen bijna onmogelijk is. Voor circulaire bedrijvigheid komt daar nog bij dat de uitblijvende marktvraag naar duurzame producten het bijna onmogelijk maakt om een business case rond te krijgen.

4. *In hoeverre vormen elektriciteitsnetcapaciteit (netcongestie) en toegang tot betrouwbare/stabiele energievoorziening belemmeringen voor (duurzame) investeringen? Welke stappen onderneemt de provincie om deze knelpunten op te lossen of te versoepelen?*

Antwoord:

Netcongestie en beperkte toegang tot energievoorziening vormen een belangrijke belemmering voor (duurzame) investeringen en realisatie van projecten. Industriële bedrijven die willen elektrificeren of hun bedrijf willen uitbreiden, kunnen niet op korte termijn een elektriciteitsaansluiting krijgen. Dit heeft als gevolg dat zij hun plannen moeten uitstellen of zelfs schrappen. In een analyse van het [Cluster Energie Strategie Rotterdam-Moerdijk \(2024\)](#) is gebleken dat circa 60 projecten in Rotterdam vertraging oplopen als de knelpunten in energie-infrastructuur niet worden opgelost. Hierdoor wordt tussen 2025 en 2035 bijna 20 Mton meer CO₂ uitgestoten dan wanneer alle geplande projecten doorgaan. Het Cluster Energie

Strategie brengt per industriecluster in kaart wat de verduurzamingsplannen van bedrijven zijn en welke energie-infrastructuur hiervoor nodig is. De provincie werkt mee aan de Cluster Energie Strategieën voor de clusters Rotterdam-Moerdijk en de verspreide industrie en werkt hierin samen met de netbeheerders om via het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat de prioritering van de ontwikkeling van de energie-infrastructuur te beïnvloeden. Daarnaast werken we aan stoomnetten voor de industrie om de netcongestie terug te dringen.

5. *Welke instrumenten gebruikt u om het vestigingsklimaat te verbeteren, zoals subsidies, fiscale maatregelen, experimentzones, versnelde procedures, samenwerking met het Rijk? En welke extra middelen zijn nodig?*

Antwoord:

Als provincie zetten wij meerdere instrumenten in om het vestigingsklimaat voor bedrijven in en om de Rotterdamse haven te verbeteren. Voor de beantwoording van deze vraag noemen wij een aantal voorbeelden. Dit is geen allesomvattende lijst maar geeft een goed beeld van onze inzet:

We zetten ons in op innovatiesubsidies voor bedrijven via het Just Transition Fund en Kansen voor West III. Hiermee ondersteunen we bedrijven om duurzame investeringen te doen in het Groot Rijnmond gebied. Dit zijn voornamelijk projecten die bijdragen aan een klimaatneutrale en/of circulaire industrie. Tevens werken we samen met het Rijk en de regio aan de verduurzaming van de industrie binnen het [Nationale Programma Verduurzaming Industrie](#) en het [Deltalinqs Climate Program](#) van ondernemersvereniging Deltalinqs. Ook investeren wij in een goed investeringsklimaat via onze ontwikkelmaatschappij InnovationQuarter, met gerichte investeringen in start-ups en scale-ups.

We dragen als provincie actief bij aan het verbeteren van het vestigingsklimaat door samenwerking met regionale partners, zoals gemeente Rotterdam, Deltalinqs, Havenbedrijf Rotterdam en de Economic Board Zuid-Holland. We werken samen met de regionale partners en het Rijk binnen het [gebiedsprogramma NOVEX Rotterdamse haven](#). Samen met de regiopartners voeren we concrete projecten uit zoals het programma Recharge Rotterdam, onderzoeksopdrachten en lobby richting het Rijk en EU (zie het antwoord op vraag 6).

Ook zetten we als provincie in op het beschermen, behouden en beter benutten van voldoende en toekomstbestendige ruimte voor bedrijven, als onderdeel van ons vestigingsklimaat. We hebben bijvoorbeeld subsidieregelingen voor planvorming en verduurzaming van bedrijventerreinen. Ook doen we een verkenning naar de realisatie van een verplaatsings- en herstructureringsfonds. Daarnaast werken wij samen met de omgevingsdiensten om de vergunningverlening in het algemeen te optimaliseren.

Binnen onze [Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie](#) (SANE) onderzoeken we hoe de provincie Zuid-Holland kan bijdragen aan de oplossing van het stikstofvraagstuk. Binnen NOVEX Rotterdamse haven werken wij samen met het Rijk en de regiopartners aan stikstofreductie en natuurherstel, wat ook bijdraagt aan het oplossen van de vergunningenproblematiek. In aanvulling hierop voeren we gesprekken met het Rijk en de regiopartners over een havenaanpak. Vanuit deze aanpak heeft het Rijk 50 miljoen euro beschikbaar gesteld voor natuurherstel in en rondom de Rotterdamse haven, zoals bekend is gemaakt via ['de Kamerbrief vervolgpakket 'Nederland van het slot'](#). Met deze extra gelden en een gebiedsgerichte aanpak moeten de doelen voor natuurherstel gerealiseerd worden. Dat is goed voor onze natuur en essentieel om de vergunningverlening weer op gang te krijgen.

6. *Hoe wordt de lobby naar het Rijk momenteel gevoerd? Heeft Zuid-Holland bijvoorbeeld voorstellen of plannen ingediend bij het Rijk voor een “transitiewet” of vergelijkbaar wetgevend kader, om bestaande procedures voor vergunningen, infrastructuuruitbouw etc. te versnellen?*

Antwoord:

Wij voeren regelmatig lobby richting het Rijk om de problemen en mogelijke oplossingen voor het vestigingsklimaat te agenderen. Zo heeft gedeputeerde Arne Weverling samen met wethouder Robert Simons van Rotterdam een [brandbrief](#) geschreven aan het Kabinet voor urgente steun voor de Rotterdamse haven in de Voorjaarsnota 2025. Daarnaast is er regelmatig, formeel en informeel, overleg met verschillende kabinetsleden over het belang van beleidswijzigingen en investeringen in het havengebied van Rotterdam. Met deze overleggen blijven wij doorgaan.

Daarnaast lobbyen we ook via de media om onze boodschap kracht bij te zetten, zoals recent een persbericht waarin we reageren op de berichtgeving over de bedrijven die vertrekken en daarmee onze oproep kracht bijzetten tot meer snelheid en extra maatregelen om Rotterdam en Zuid-Holland aantrekkelijk te houden voor investeringen en het investeringsklimaat voor innovatieve bedrijven te verbeteren: [Rotterdamse haven op kantelpunt: investeringen stromen weg, Den Haag moet versneld ingrijpen - Provincie Zuid-Holland](#)

Tot slot zetten we ons in op de lobby voor vraagcreatie naar duurzame producten (zie ook het antwoord op vraag 7). Uiteraard is het belangrijk om dit op Europees niveau te doen, zodat we een gelijk speelveld houden. Zo staan we bijvoorbeeld in goed contact met [de European Demand Coalition](#), een netwerk van 111 instituten, NGO's, bedrijven en andere organisaties, die zich inzetten voor vraagcreatie voor schonere industriële producten.

7. *Welke rol ziet de provincie voor zichzelf in het stimuleren van marktvraag naar duurzame brandstoffen (SAF, biobrandstoffen)? Zijn er regionale stimuleringsprogramma's of samenwerking met bedrijven om die vraag te vergroten?*

Antwoord:

Wij zien voor onszelf een rol in het stimuleren van marktvraag naar circulaire materialen en duurzame producten in brede zin. Vraagcreatie is cruciaal om de markt voor duurzame producten op gang te krijgen. Want alleen met voldoende vraag naar duurzame producten kunnen business cases rondkomen. Pas dan wordt het voor bedrijven financieel aantrekkelijk om in dergelijke fabrieken en ontwikkelingen te investeren. Denk bijvoorbeeld aan een bijmengverplichting van biogene reststromen of recycalaat in de productie van kunststof, vergelijkbaar met de bijmengverplichting die geldt voor brandstoffen.

8. *Wat is het provinciale beleid voor het versterken van CO₂-opslag en transportinfrastructuur (bijv. Aramis) en wat is de planning / de beoogde middelen?*

Antwoord:

De provincie ondersteunt de CO₂-opslag initiatieven Porthos en Aramis. De eerstkomende twintig à dertig jaar zal CO₂-opslag (CCS) van groot belang zijn voor het terugdringen van de CO₂-emissie. De provincie ziet CCS overigens niet als eindoplossing. Uiteindelijk zullen bronmaatregelen nog belangrijker worden. Ook daaraan moet blijvend worden gewerkt. Dat betekent dus ook inzetten op groene waterstofproductie en import (en niet alleen op blauwe waterstof), meer duurzame energie, aanlandingen van wind op zee en het onderzoeken van de mogelijkheden van kernenergie.

De vergunning voor Aramis is verleend. In verband met een bezwaar/beroep-procedure is dit initiatief uitgesteld tot op z'n vroegst 2030. Porthos is in aanbouw en wordt naar verwachting in 2027 opgeleverd.

9. *Hoe werkt de provincie samen met de gemeente Rotterdam, het Havenbedrijf en ondernemersorganisaties om het vestigingsklimaat te verbeteren en investeringsverlies tegen te gaan?*

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 5.

10. *In hoeverre heeft de provincie Zuid-Holland al een investeringsagenda gepresenteerd waarin prioritaire sectoren geïdentificeerd zijn voor behoud en groei (industrie, biobrandstoffen, chemie, etc.)?*

Antwoord:

Provinciale Staten hebben in 2024 de Ruimtelijk Economische Visie 2025-2050 vastgesteld waarin de ontwikkeling naar een duurzame, innovatieve en inclusieve economie staat beschreven. Daarmee stellen we randvoorwaarden aan toekomstbestendige economische ontwikkeling van Zuid-Holland. De provincie heeft echter geen eigen investeringsagenda voor prioritaire sectoren. Zoals bij vraag 5 is aangegeven investeren we in een goed investeringsklimaat. Ook werken we binnen het programma NOVEX Rotterdamse haven samen met het Rijk en de regiopartners aan een gezamenlijke investeringsagenda voor het gebied en de omliggende regio.

11. *Welke rijksmiddelen en Europese fondsen kunnen of worden ingezet voor het tegengaan van investeringsontwikking en wat heeft de provincie al bereikt middels deze middelen?*

Antwoord:

Het Europese fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) voorziet in middelen om innovatie te stimuleren, de transitie naar een koolstofarme economie te ondersteunen en de regionale ontwikkeling en economie te versterken. De provincie Zuid-Holland is als (mede)beslissers betrokken bij het EFRO-onderdeel Just Transition Fund (JTF) en het EFRO-programma Kansen voor West III. Het Just Transition Fund Rijnmond richt zich specifiek op de ondersteuning van het Haven Industrieel Complex Rotterdam bij de transitie naar een duurzamere economie. Vanuit het JTF is tot nu toe aan 35 projecten van bedrijven subsidie verleend. Via het programma Kansen voor West III financiert de provincie regionale partners bij belangrijke opgaven op het gebied van innovatie, de verduurzaming van het HIC en de gebouwde omgeving. Via Kansen voor West III hebben zeven projecten subsidie ontvangen die bijdragen aan een circulaire industrie in het Haven Industrieel Complex.

Daarnaast kunnen samenwerkingsverbanden voor innovatieve projecten subsidie aanvragen via het Innovation Fund (IF). Dit EU-financieringsprogramma richt zich op de demonstratie van innovatieve koolstofarme technologieën, zowel via kleinschalige als grootschalige *flagship*-projecten die aanzienlijke CO₂-emissiereducties kunnen realiseren. Verder zijn er mogelijkheden via het Connecting Europe Facility (CEF)-programma. Dit financieringsinstrument is bedoeld om groei, banen en concurrentievermogen te genereren binnen de drie sectoren: transport, energie en digitalisering. Als aanjager en adviseur stimuleert de provincie regionale partners om optimaal gebruik te maken van de beschikbare EU-financieringsfondsen.

12. *Is er een centrale toezichtrapportage / monitor waarin provinciale Staten jaarlijks geïnformeerd worden over investeringsstromen in de haven en industriële bedrijvigheid, met indicatoren zoals aantal bedrijven, werkgelegenheid, uitstroom vs instroom? Zo nee, is dit te realiseren?*

Antwoord:

In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat brengt Erasmus UPT jaarlijks de economische betekenis van alle Nederlandse Zeehavens, inclusief de Rotterdamse haven, in kaart. De resultaten zijn te vinden de Havenmonitor:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/11/30/havenmonitor-2024>.

13. *Kan het college toezeggen een integrale risicoanalyses uit te voeren van de mogelijke impact van verdere leegloop (op werkgelegenheid, milieu, economie) en maatregelen te presenteren om deze risico's te mitigeren?*

Antwoord:

De mogelijke impact van toekomstige ontwikkelingen laat zich moeilijk vangen. In lijn met het bovenstaande doen we wat binnen ons vermogen ligt, in afstemming met de Economic Board Zuid-Holland, ondernemersverenigingen en medeoverheden.

Den Haag, 4 november 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff